

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

26.09.2023

Олы Кайбыч ав.

КАРАР

№ *403*

Тыныч һәм сугыш вакытында гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү һәм килеп чыгу куркынычы турында Кайбыч муниципаль районы халкына хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү тәртибе турында

«Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрәндәге 68-ФЗ номерлы, «Гражданнар оборонасы турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасы турында» 2003 елның 30 декабрәндәге 794 номерлы карары, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасының гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең территориаль өстәмә системасы турында» 2004 елның 10 октябрәндәге 480 номерлы карары нигезендә, шулай ук Кайбыч муниципаль районы халкына хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү системасын камилләштерү максатларында Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР ИТӘ:**

1. Расларга:

Гадәттән тыш хәлләр янау яисә килеп чыгу куркынычы турында Кайбыч муниципаль районы халкына хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү системасы турында нигезләмә (1 нче кушымта);

Тыныч һәм хәрби сугыш вакытында гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яисә килеп чыгу куркынычы турында Кайбыч муниципаль районы халкына хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү тәртибе турында нигезләмә (2 нче кушымта);

Телефон номерлары жирле «Спрут-информ» мәгълүмат системасына һәм Кайбыч муниципаль районына хәбәр итүнең жирле системасына кертелгән, тыныч һәм сугыш вакытындагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яисә килеп чыгу куркынычы турында телефон аша, язма һәм башка элементә юлы белән, Кайбыч муниципаль районы халкына мәгълүмат житкерүгә җаваплы затлар исемлегә (3 нче кушымта);

Тыныч һәм сугыш вакытында гадәттән тыш хәлләр янаганда яисә килеп чыккан очракта, Кайбыч муниципаль районы халкына хәбәр итү буенча сөйләм хәбәрләре текстлары (4 нче кушымта).

2. Вазыйфаи затларга һәм халыкка табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итү өчен, Кайбыч муниципаль районы гражданнар оборонасына хәбәр итү системасын тыныч вакыт мәнфәгатьләрендә кулланырга.

3. «Кайбыч муниципаль районының гражданнар оборонасы идарәсе» МКУ житәкчесен Кайбыч муниципаль районы халкына массакүләм мәгълүмат чаралары аша гадәттән тыш хәл килеп чыгу куркынычы турында хәбәр итү өчен җаваплы вазыйфаи зат итеп билгеләргә.

4. Кайбыч муниципаль районы халкына тыныч һәм сугыш вакытта гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу яисә килеп чыгу куркынычы турында мәгълүмат житкерүче орган итеп «Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» МКУ билгеләргә.

5. «Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» МКУ житәкчесенә тәкъдим итәргә:

- барлык объектларның, актлар төзеп, сирена, электр белән туклану кабельләре булуга һәм төзеклегенә мониторингын оештырырга;

- гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча комплекслы күнегүләр үткәргәндә законнар нигезендә, Кайбыч муниципаль районы территориясендә урнашкан барлык сөйләм сүрәләрен җәлеп итүне гадәттән тыш хәлләрдә халыкның эш тәртибе турындагы мәгълүмат белән текстлар тапшыру өчен оештырырга;

- вазыйфаи затларның һәм предприятие житәкчеләренең әлеге карары белән потенциал куркыныч, социаль әһәмияткә ия объектлар, гыйбадәт учреждениеләре (мәчетләр), авыл жирлекләре башлыклары, старосталар белән танышуны тәмин итәргә;

- халыкка хәбәр итү һәм хәбәр итү мәсьәләләрен тормышка ашыру буенча эшләрнең торышын әлеге карар таләпләренә туры китерергә һәм анализларга.

6. Түбәндәгеләрне тәкъдим итәргә:

6.1. «Таттелеком» ГАЖнең Буа электр челтәре зона төененең Кайбыч районы электр элементәсе төене башлыгына «Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» МКУ житәкчесе белән берлектә түбәндәгеләрне тәмин итәргә:

- хәбәр итү системасының даими техник әзерлегә;

- Кайбыч муниципаль районында хәбәр итү системаларының эшкә сәләтлелеген тикшерү планнарын эшләү;

- хәбәр итү системаларының эшкә сәләтлелеген планлы һәм планнан тыш тикшерүләр үткәргү. Хәбәр итү системаларын тикшерү нәтижәләрен акт рәвешендә рәсмиләштерерү;

- кизү торы хезмәтләрен әзерләүне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

- элемент объектларының эксплуатация-техник персоналын әзерләү;

6.2. Кайбыч муниципаль районы территориясендә урнашкан предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр житәкчеләренә объектлар территориясендә күмәк файдалану өчен кирәкле күләмдә сөйләм жайланмалары булдырырга, алар хәбәр итү һәм мәгълүматны барлык хезмәткәрләргә житкерүне тәмин итә;

6.3. «Татмедиа» АЖ филиалы «Кайбыч таңнары»на тәмин итәргә:

- кизү хезмәтләре һәм тапшырулар объектлары персоналын әзерләү;

- хәбәр итүнең һәм сөйләм мәгълүматының шартлы сигналларын тапшыруга техник тапшырулар чараларының даими әзерлегә;

- «Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» МКУ заявклары буенча халык өчен сөйләм хәбәрләрен магнит чыганакларына яздыру;

- хәбәрләр тапшыру объектлары персоналының халыкка хәбәр итүгә даими әзерлегә.

6.4. Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының оештыру-хокукый бүлегенә:

- әлегә карар белән Кайбыч муниципаль районы жирле үзидарәсенә вазыйфай затларын һәм органнарын таныштырырга;

- Кайбыч муниципаль районы жирле үзидарәсенә вазыйфай затлары инструкциясенә әлегә карар нигезендә үзгәрешләр кертүне тәмин итәргә.

7. Әлегә карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Кайбыч муниципаль районы сайтында (kaybici.tatarstan.ru) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

8. Әлегә карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Житәкче

А. Н. Макаров

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Башкарма комитетының
2023 елның 26 сентябренә
403 номерлы карарына
1 нче кушымта

Кайбыч муниципаль районы халкына гадәттән тыш хәл янау яисә килеп чыгу куркынычы турында хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү системасы турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге Нигезләмә «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы, «Гражданнар оборонасы турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы, «Элемтә турында» 2003 елның 07 июлендәге 126-ФЗ номерлы, 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» федераль законнар, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 1993 елның 01 мартындагы 178 номерлы «Потенциаль куркыныч объектлар урнаштыру районнарында локаль мәгълүмат системалары булдыру турында», 1993 елның 30 декабрендәге 794 номерлы «Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерү буенча бердәм дөүләт системасы турында», «Халыкны һәм гадәттән тыш хәлләрне яклау турында» 2004 елның 12 декабрендәге 62 номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнган.

1.2. Элеге Нигезләмә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү мәсьәләләре буенча чараларны гамәлгә ашыру составын, бурычларын, системаларының структурасын һәм механизмын, шулай ук аларны төзү, камилләштерү һәм эшкә даими эзерлектә тоту тәртибен билгели.

1.3. Хәбәр итү Бердәм дөүләт гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дөүләт системасының (алга таба - РСЧС) һәм гражданнар оборонасының штаттан тыш формирваниеләренә район звеносы көчләре белән идарә итүне гамәлгә ашыручы органнарны билгеләнгән дәрәжәдә эзерлеккә китерүне һәм сигналларның (командаларның, күрсәтмәләренә) һәм мәгълүматның кыска срокларына житкерүне тәэмин итә торган мөһим чараларның берсе булып тора. Шул максат белән идарә итүнең һәр дәрәжәсендә (жирле, объектлы) хәбәр итү системалары төзелә.

1.4. Хәбәр итү системасы РСЧС идарә системасының, гражданнар оборонасы формирваниеләренә состав өлеше булып тора һәм элемтә көчләре, линияләре һәм каналлары, хәбәр итү һәм элемтә аппаратуралары һәм элемтә объектларында урнаштырылган башка чаралар, шулай ук хәбәр итүнең (сиреналар) тавыш сигналларын бирү һәм торак зонада, житештерү һәм социаль өлкә объектларында билгеләнгән һәм сигналлар һәм махсус ашыгыч мәгълүмат бирү өчен билгеләнгән, РСЧС көчләренә, гражданнар оборонасы көчләренә һәм халыкка бирү өчен билгеләнгән сөйләм мәгълүматын (тавыш көчәйткечләренә) тапшыру чараларынан гыйбарәт.

II. Хәбәр итү системасының структурасы һәм бурычлары

2.1. Хәбәр итү системасы үз эченә район хәбәр итү системасын, потенциал куркыныч объектларны урнаштыру районнарында локаль хәбәр итү системаларын һәм житештерү һәм социаль өлкә предприятияләренә хәбәр итү системасын (хәбәр итүнең объектлы системалары) ала.

2.2. Район хәбәр итү системасының төп бурычы булып РСЧС район звеносы көчләре белән идарә итүне һәм гражданнар оборонасы оешмаларын гамәлгә ашыручы органнарга хәбәр итү (күрсәтмәләр) һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын житкерүне тәэмин итү тора:

- Кайбыч муниципаль районы территориясендә урнашкан икътисад объектлары (предприятиеләр, учреждениеләр, матди-житештерү, социаль-житештерү билгеләнешендәге оешмалар) житәкчеләренә;

- тормыш тээмин итү объектларын диспетчерлык хезмэтлөрөнө;
- район территориясендө яшәүче халыкка.

2.3. Хәбәрләрнең локаль системаларының төп бурычы - хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматны житкерүне тээмин итү:

- объект житәкчеләре һәм персоналына;
- штаттан тыш объектлы формироваииеләргә;

- локаль хәбәр итү системасы эшчәнлеге зонасында урнашкан житештерү һәм социаль өлкә объектлары житәкчеләренә;

- «Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» муниципаль казна учреждениесенә;

- локаль хәбәр итү системасы гамәлдә булган зонада потенциал куркыныч объекттан турыдан-туры якында яшәүче халыкка.

2.4. Объект системасының төп бурычы булып сигналларны һәм мәгълүматны түбәндәгеләргә житкерү тора:

- объект житәкчеләренә һәм персоналга;
- объект көчләре һәм хезмэтлөрөнә.

2.5. Барлык дәрәжәләрдәге хәбәр итү системалары халыкны һәм территорияне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау бурычларын, шулай ук хәрби конфликтлар вакытында яки әлеге конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килә торган хәвеф-хәтәрләрдән файдалану максатларында файдаланыла.

2.6. Хәбәр итү системалары эше автоматлаштырылган һәм автоматлаштырылмаган ысул белән башкарыла. Барлык дәрәжәләргә хәбәр итү системасы эше вакытында хәбәр итүнең төп ысулы - автоматлаштырылган ысул.

2.7. Хәбәр итүнең автоматлаштырылмаган ысулы ярдәмендә сигналларны һәм мәгълүматны житкерү гомуми файдаланудагы элементә чөлтәре, ведомстволы элементә каналлары буенча хәбәр итүнең махсус аппаратурасын кулланмыйча гамәлгә ашырыла.

2.8. Хәбәр итүнең автоматлаштырылган ысулы ярдәмендә сигналларны һәм мәгълүматны житкерү хәбәр итүнең махсус аппаратын кулланып, гомуми кулланылыштагы элементә каналлары һәм ведомство каналлары һәм элементә линияләре буенча гамәлгә ашырыла.

2.9. Сигнал һәм мәгълүматны автоматлаштырылган ысул белән тарату өчен районда үзәкләштерелгән хәбәр итүнең автоматлаштырылган системасы төзелә, ул түбәндәгеләрне тээмин итәргә тиеш:

- циркуляр чакыру аппаратурасыннан файдаланып, РСЧС район звеносының, гражданнар оборонасының, район һәм икътисад объектларының ГО һәм гадәттән тыш эшләр идарәсе органнарының вазыйфай затларына хәбәр итү;

- Районның идарә органнарына, формироваииеләренә, халкына “Игътибар! Барысына да!” сигналын районның бөтен территориясендә яки икътисадның аерым объектларында сайлап алу юлы белән сиреналарны үзәкләштерелгән кабызу;

- ГО һәм гадәттән тыш хәлләр идарә органнарына, районның оператив хезмэтлөрөнә, командаларына, идарә сигналларына һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларына циркуляр һәм сайлап алу аша житкерү;

- сөйләм мәгълүматын район идарәләренә, формироваииеләренә, халкына ашыгыч житкерү өчен “Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе” МКУнән радиотапшырулар һәм радиотрансляция каналларын автомат рәвештә тотып алу.

2.10. Кайбыч муниципаль районы территориясендә ашыгыч хәбәр итү зоналарында халыкка вакытында һәм гарантияле хәбәр итү өчен гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яисә килеп чыгу куркынычы турында комплекслы ашыгыч хәбәр итү системасы эшли (алга таба - КСЭОН).

КСЭОН Кайбыч муниципаль районына хәбәр итү системасының элементы булып тора, шуңа күрә аны куллану тәртибе - бөтен система өчен уртак.

КСЭОН элементлары белән беренче чиратта тээмин ителергә тиешле халыкка (андагы кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә турыдан-туры куркыныч янауы тиз үсүче табигать күренешләре һәм техноген процесслар барлыкка килү куркынычы яный торган территорияләр)

ашыгыч хэбэр итү зоналары исемлеге Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты күрсәтмәсе белән раслана.

Кайбыч муниципаль районы территориясендә КСЭОНны эшкә жигүгә Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе яки аны алмаштыручы күрсәтмә бирә.

III. Хэбэр итү системаларын төзү, эзерлектә тоту һәм камилләштерү тәртибе

3.1. Хэбэр итү системалары алдан төзелә.

3.2. Район һәм объектлы хэбэр итү системалары Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе, икътисад объектлары житәкчеләре житәкчелегендә, хэбэр итү һәм элемтә хезмәте, гадәттән тыш хәлләр һәм Кайбыч муниципаль районы территориясендә янгың куркынычсызлыгын тәмин итү катнашында эшкә керешүгә даими эзерлектә төзелә, камилләштерелә һәм төзек хәлдә тотыла.

3.3. Потенциаль куркыныч объектларны урнаштыру районнарында локаль хэбэр итү системалары объектның тиешле житәкчесе житәкчелегендә һәм объектларга хэбэр итү һәм элемтә хезмәтләрен жәлеп итеп, куллану өчен даими эзерлектә тотыла.

3.4. Хэбэрләрнең район, локаль һәм объектлы системалары - хэбэр итүнең состав өлеше һәм оештыру, техник һәм программа системасы өлкә территорияль хэбэр итү системасы белән үзара бәйләнгән булырга тиеш.

3.5. «Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» МКУ, «Таттелеком» ГАЖ электр элемтәсе төене Кайбыч район электр элемтәсе үзәге, икътисад объектлары рөхсәтсез хэбэр итү системаларын катнаштыруны булдырмау буенча оештыру-техник чаралар комплексы үткәрә.

3.6. Хэбэр итү системасының тотрыклы эшләвен тәмин итү максатларында аны төзегәндә мобиль хэбэр итү чаралары запасларын булдыру һәм куллану күздә тотыла.

3.7. Хэбэр итү системаларының эзерлегенә ярдәм итү максатларында аларны жәлеп итүгә эзерлекләрен тикшерәләр һәм түбәндәге бүлекләргә бүленә торган эксплуатация-техник хезмәт күрсәтү оештырыла:

- әлеге территориядә яшәүче, елга кимендә бер тапкыр уздырыла торган халыкка хэбэр итүнең ахыргы чараларын кертәп, тикшерү сигналларын һәм мәгълүмат житкерү системасын комплекслы техник тикшерүләр;

- ахыргы чараларны кертмиңә генә эшкә керешүгә хэбэр итү системасын техник тикшерүләр;

- хэбэр итү системасын ай саен планлы тикшерүләр;

- хэбэр итү системасын планнан тыш тикшерүләр.

Хэбэр итү системасын тикшерү Кайбыч муниципаль районының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү территорияль системасының район звеносының көндәлек идарәсе органы вәкилләре һәм хэбэр итүне тәмин итүгә жәлеп ителүче элемтә оешмалары вәкилләре составында комиссия тарафыннан үткәрелә.

3.8. Хэбэр итү чараларыннан эксплуатацияләү-техник хезмәт күрсәтү гражданнар оборонасы эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр органнары тарафыннан оештырыла һәм килешү шартларында элемтә предприятиеләре тарафыннан уздырыла.

IV. Хэбэр итү системалары эше

4.1. Хэбэр итү системасын эшкә жигү турында карарны Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе яки аны алыштыручы зат кабул итә.

4.2. Сигналлар (күрсәтмәләр) һәм хэбэр итү мәгълүматы барлык булган элемтә һәм хэбэр итү чараларын кулланып, чиратсыз «Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» МКУ тапшырыла.

4.3. Россия Эчке эшләр министрлығының Кайбыч районы буенча оператив дежур бүлеге, икътисад объектларының дежур-диспетчерлык хезмәтләре, сигналлар (боерыклар) яки хэбэр итү мәгълүматы алып, аларның алынуын раслый һәм аларда булган хэбэр итү инструкцияләре нигезендә эш итә.

4.4. Сөйләм мәгълүматы халыкка тапшырулар программаларының тәнәфесе белән биш

минуттан да артмаган вакытка бирелә, сөйләм хәбәрләрен тапшыруның ике, өч тапкыр кабатлануы рөхсәт ителә.

4.5. Хәбәр итү системасын эшкә тарту тәртибе, хәбәр итү һәм хәбәр итү өчен җәлеп ителә торган көчләрнең һәм чараларның үтәләше өчен җаваплы вазыйфаи затлар Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе, икътисад объекты җитәкчесе карары белән билгеләнә.

4.6. Хәбәр итү системаларының барлык очрақлары (санкцияләнган һәм санкцияләнмәгән) турында ГО һәм гадәттән тыш хәлләр эшләре буенча идарәнең югарырак органына хәбәр ителә.

V. Хәбәр итү сигналлары

5.1. Хәбәр итү сигналы - хәбәр итү системасы буенча тапшырыла торган һәм РСЧС район звеносы хезмәтләре һәм көчләре, гражданнар оборонасының штаттан тыш формирваниеләре һәм халык белән идарә итүче органнар тарафыннан билгеле бер чаралар уздыру өчен команда булып торучы шартлы сигнал.

5.2. «Игътибар! Барыгызга да!» бердәм сигналын халыкка хәбәр итү өчен

5.3. Авария-химик куркыныч матдәләр (АХОВ) һәм халык өчен куркыныч башка эре аварияләр һәм һәлакәтләр нәтижәләре турында сигнал АХОВ тарафыннан зарарлану һәм килеп чыккан эре авариягагып чыгулар) белән һәлакәтләр куркынычы булган очракта бирелә.

Сигнал бирү өчен барлык район элементә һәм хәбәр итү техник чаралары файдаланыла. Сигнал билгеләнган тавыш, яктылык һәм башка сигналлар бирү белән кабатлана. Бу сигнал буенча «Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» МКУ күрсәтмәләре нигезендә эш итәргә кирәк.

5.4. Су басу куркынычы турында сигнал гидротехник корылманы бозу яки турыдан-туры бозу куркынычы булганда бирелә. Су басу мөмкинлеге зонасында яшәүче халык хәбәр итүнең локаль системалары, үткәргеч радиотапшырулар һәм телевидение челтәрләре буенча сөйләм хәбәрләрен күп тапкырлар тапшыру юлы белән хәбәр ителә.

5.5. Хәбәр итү сигналларын тапшыру районның бөтен территориясендә үзәкләштерелгән кертү яки житештерү һәм социаль өлкә объектлары буенча сайлап алу юлы белән, ягъни «Игътибар! Барысына да!» бердәм сигналы белән, аннары радиотрансляция, радиотапшырулар һәм телевидение каналлары буенча тыныч һәм хәрби вакыттагы гадәттән тыш хәлләр турында мәгълүмат житкереп гамәлгә ашырыла.

VI. Житәкче составка,

РСЧС район звеносы көчләре белән идарә итүне гамәлгә ашыручы органнар
һәм гражданнар оборонасының штаттан тыш формирваниеләренә
хәбәр итү һәм мәгъләмат бирү тәртибе

6.1. РСЧСның район звеносы һәм гражданнар оборонасының штаттан тыш формирваниеләре белән идарә итүне гамәлгә ашыручы органнарны эзерлеккә китерү турындагы сигналларны (боерыкларны) житкерә, «Кайбыч муниципаль районы гражданнар сагы идарәсе» МКУ, үзәкләштерелгән хәбәр итүнең гамәлдәге системасы һәм районның элементә системасының барлык булган каналлары буенча билгеләнган тәртип буенча гамәлгә ашыра.

Идарәнең кул астындагы органнары сигналлар (күрсәтмәләр) алуны раслый һәм аларны үзе житәкчелек составына житкерә.

6.2. Сигналлар (күрсәтмәләр) идарәнең тиешле дәрәжәсен теләсә нинди чираттан тыш үзәкләштерелгән хәбәр итү системасы буенча, үзәкләштерелгән хәбәр итү системаларын, циркуляр һәм сайлап алу (юнәлешләр буенча) кулланып, район идарәсе пунктынан тапшырыла.

6.3. «Радиация куркынычы» дигән сигнал тапшыру Кайбыч муниципаль районы Башлыгына, Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенә (яки аларны алмаштыручы затларга) житкерелә. Әлегә сигналны алу белән район халкы өчен хәбәрләр текстларын хәбәр итү һәм тапшыру карарын Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе кабул итә (радиация торышы фаразы мәгълүматлары буенча).

6.4. Гражданнар оборонасы хезмәтләренә, ГО һәм гадәттән тыш эшләр буенча идарә органнарының шәхси составының житәкчелек составы турында хәбәр итү, дежур хезмәтләргә телефон, посылы яки башка билгеләнган сигналлар аша турыдан-туры хәбәр итү юлы белән хезмәт

һәм фатир телефоннарына циркуляр чакыру системасы буенча гамәлгә ашырыла.

VII. Халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү тәртибе

7.1. Тыныч һәм сугыш вакытының гадәттән тыш вәзгыяте килеп чыгуы турында халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң үзәкләштерелгән һәм (яисә) сайланулы (юнәлешләр буенча) сирена кертү юлы белән үзәкләштерелгән хәбәр итүнең автоматлаштырылган системасы буенча карары («Игътибар! Барысына да!» сигналы) алга таба мәгълүматны гамәлдәге чыбыклы, радио һәм телевизион тапшырулар челтәрләре буенча житкереп,.

7.2. Халыкка хәбәр итү сигналларын кабатлау һәм икътисад объектларының эшли торган алмашынуы өчен локаль һәм объектлы хәбәр итү системалары, мобиль хәбәр итү чаралары, житештерү һәм транспорт гудоклары эшкә жигелә.

7.3. Халыкны эвакуацияләү башлану турында хәбәр итү икътисад объектларында әлеге объектлар житәкчеләре һәм торак-эксплуатация органнары житәкчеләре тарафыннан билгеләнгән тәртип белән оештырыла.

7.4. Тыныч һәм сугыш вакытының гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы турында халыкка хәбәр итүнең һәм мәгълүмат бирүнең төп ысулы булып, ведомство каравына һәм милек рәвешенә бәйсез рәвештә, үткәргеч, радио һәм телевизион тапшырулар челтәрләреннән файдаланып, сөйләм мәгълүматын тапшыру санала.

7.5. Сөйләм мәгълүматын тапшыру алдыннан халыкның игътибарын жәлеп итү өчен, сиреналар, житештерү гудоклары һәм башка сигнал чаралары кертелә, бу «Игътибар! Барысына да!» сигналын аңлата.

Бу сигнал буенча халык, икътисад объектлары эшчеләре һәм хезмәткәрләре ашыгыч хәбәрләрне тыңлау өчен абонент жайланмаларын, радио һәм телевизион кабул итүне кабызырга тиеш.

Күрсәтелгән сигнал буенча, кичекмәстән хәбәр ителә торган территориядә урнашкан барлык үткәргеч тапшырулар төеннәре, радиотапшырулар һәм телевизион студияләр мәгълүматны тапшыруга эзер булып китерелә, тышкы тавыш теркәү челтәрләре кушыла, яңгыравыклы элемент урнаштыру белән жиһазландырылган махсус машиналар жәлеп ителә.

7.6. Халыкка үз вакытында хәбәр итү һәм мәгълүмат житкерү өчен жаваплылык «Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» МКУнә йөкләнә.

7.7. Халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү өчен потенциал куркыныч объектларны урнаштыру районнарында локаль хәбәр итү системалары файдаланыла, алар үз гамәлләре зонасында яшәүче халыкка потенциал куркыныч объектларны һәм башка оешмаларны үз вакытында, «Игътибар! Барысына да!» сигналын һәм гадәттән тыш хәл барлыкка килү куркынычы турында мәгълүмат, шулай ук вакыйгаларны үстерү һәм алга таба гамәлләр буенча тәкъдимнәр турында мәгълүмат житкерү өчен билгеләнгән.

7.8. Гражданныр, гадәттән тыш хәл турында ашыгыч хәбәрне тыңлап, тыңланган тәкъдимнәр нигезендә эш итәргә тиеш. Гражданныр радио яисә телевидение аша ашыгыч хәбәрне тыңлый алмый торган торак пунктларда жирле үзидарә органнары тарафыннан хәбәр ителә.

VIII. Хәбәр итү системаларын финанслау тәртибе

Хәбәр итү системаларын булдыруны, камилләштерүне (реконструкцияләүне) һәм эксплуатацияләү-техник хезмәт күрсәтүне, идарәнең барлык дәрәжәләренә хәбәр итүнең мобиль чаралары запасларын булдыруны һәм карап тотуны финанслау федераль законнар һәм Россия Федерациясенәң башка норматив актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Башкарма комитетының
2023 елның 26 сентябренә
403 номерлы карарына
1 нче кушымта

Тыныч һәм сугыш вакытында гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы турында Кайбыч муниципаль районы халкына хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү тәртибе турында нигезләмә

1. Әлеге Нигезләмә тыныч һәм сугыш вакытының гадәттән тыш хәлләре барлыкка килү яисә килеп чыгу куркынычы турында Кайбыч муниципаль районы халкына хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү тәртибен билгели.

2. Кайбыч муниципаль районы халкына хәбәр итү һәм хәбәр итү тәртибе су басу куркынычы, стихияле бәла-казалар, зур һәлакәтләр һәм башка гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү, идарә органнарына һәм гражданнар оборонасы көчләренә эвакуация чараларын, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү, Кайбыч муниципаль районы һәм район халкының янғын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссияләрен үз вакытында житкерүне тәмин итү өчен билгеләнгән.

3. Халыкны тасвирлау түбәндәгеләрне күз алдында тоты:

- табигый яисә техноген характердагы гадәттән тыш хәл килеп чыгуның фаразын яисә фактын халыкка житкерү;

- гадәттән тыш хәл фаразлары яисә барлыкка килү факты турында мәгълүмат алган вакыттан алып гамәлләр тәртибе турында киңәшләрне халыкка житкерү.

4. Халыкка мәгълүмат житкерү түбәндәгеләрне күздә тоты:

- табигый яисә техноген характердагы гадәттән тыш хәл килеп чыгуның фаразы яисә факты турында мәгълүматлар тапшыру;

- гадәттән тыш хәлнең үсеше, гадәттән тыш хәлнең масштаблары, гадәттән тыш хәлләрне бетерү барышы һәм нәтижәләре турында мәгълүмат;

- табигать мохитенең һәм потенциал куркыныч объектларның торышы турында мәгълүмат;

- көтелгән гидрометеорология, стихия һәм башка табигый күренешләр турында мәгълүмат;

- халыкны даими рәвештә гадәттән тыш хәлләрне күзәтү һәм бетерү көчләре һәм чаралары уздыра торган чаралар белән таныштыру;

- гадәттән тыш хәл ихтималынан яклау турында халыкка мәгълүмат житкерү.

5. Кайбыч муниципаль районы халкына гадәттән тыш хәл килеп чыгу куркынычы турында хәбәр итү системасы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- «Татмедиа» АЖ филиалы «Кайбыч таңнары» тарафыннан телетапшыру башкарыла;

- «Игътибар! Барысына да!» сигналын аңлатучы өзлексез яңгыраш режимында 3 минутлык сирена эше;

- сигналлар, кычкырып әйтү жайланмалары белән жиһазландырылган полиция машиналарын, махсус транспортны файдалану;

- муниципаль район мәчетләрендә кычкырып әйтү жайланмалары, телефон элемент каналлары куллану.

6. Гражданнар оборонасын әзерлеккә китерү турында сигналлар (боерыклар), дошман һөжүме турында һәм гражданнар оборонасының житәкче составына һәм гражданнар оборонасы көчләренә эвакуация башында бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте һәм РУЭС хезмәте тарафыннан гамәлдәге үзәкләштерелгән хәбәр итү системасы һәм гражданнар оборонасы элемент каналларына билгеләнгән тәртиптә житкерелә.

Гражданнар оборонасы һәм гражданнар оборонасы идарәсенә кул астындагы органнары

сигналлар (күрсәтмәләр) алуны раслый һәм аларны үзенең житәкче составына һәм кул астындагыларга житкерә.

Сигналлар (күрсәтмәләр) үзәкләштерелгән хәбәр итү системаларында РҮЭС белән үзәкләштерелгән һәм сайлап алу (юнәлешләр буенча) үзәкләштерелгән хәбәр итүнең автоматлаштырылган системаларын кулланып чираттан тыш тапшырыла.

Гражданнар оборонасының, структур бүлекчәләренең житәкче составын һәм хезмәтләрен хәбәр итү, циркуляр чакыру агышын, телефоннар, тавыш һәм башка сигналлар буенча турыдан-туры хәбәр итү юлы белән автоматлаштырылган элемент системаларын кулланып, хезмәт һәм фатир телефоннары буенча гамәлгә ашырыла.

Халыкка һавадан янаган куркыныч, радиоактив, химик һәм бактериологик зарарлану турында хәбәр итү Кайбыч муниципаль районының гражданнар оборонасы житәкчесе карары нигезендә гамәлгә ашырыла.

«Кайбыч муниципаль районының гражданлык сагы идарәсе» МКУ, сигналлар (күрсәтмәләр) яисә хәбәр итү мәгълүматы алгач, аларның алынуын раслыйлар, алынган сигналны (күрсәтмәне) кичекмәстән идарә органнарына житкерәләр һәм, кирәк булганда, соңыннан гражданнар оборонасы житәкчесенә (аны алмаштыручы затка) дигән доклад белән халыкка житкерәләр.

Хәбәр итү «ИГЪТИБАР! БАРЫСЫНА ДА!» сигналын тапшыру белән башкарыла. дистанцион рәвештә идарә ителә торган сирена ярдәмендә үзәкләштерелгән хәбәр итүнең автоматлаштырылган системасы буенча тапшырыла торган. Халык өчен сөйләм мәгълүматы ведомствосы һәм милек формаларына бәйсез рәвештә радио-, теле- һәм үткәргеч тапшыруларның гамәлдәге чөптәләре буенча тапшырыла.

Халыкка һәм оешмаларның эшләнүче персоналына хәбәр итү сигналларын кабатлау өчен потенциал куркыныч объектлар реестрына кертелгән оешмаларга хәбәр итүнең локаль системалары, объектларга (оешмаларга) хәбәр итү системалары, хәрәкәтчән һәм кычкырып әйтү жайланмалары, житештерү һәм транспорт гудоклары, кул сиреналары кулланыла.

Халыкны эвакуацияләү башлану турында хәбәрнамә эш, уку һәм яшәү урыны буенча оешмалар гражданнар оборонасы житәкчеләре һәм торак-эксплуатация органнары житәкчеләре тарафыннан билгеләнгән тәртиптә оештырыла.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Тыныч һәм хәрби вакытның гадәттән тыш хәлләрендә Россия Федерациясе халкына хәбәр итү һәм мәгълүмат житкерү өчен гамәлдәге радиотапшырулар һәм телевизион станцияләрдән файдалану тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында» 1993 елның 1 мартындагы 77нче карары нигезендә, ведомствого каравына һәм милек рәвешенә бәйсез рәвештә радио-, теле- һәм үткәргеч тапшырулар чөптәләреннән файдаланып, халыкка һава куркынычы, радиоактив, химик һәм бактериологик зарарланулар, шулай ук табигый, техноген һәм башка характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү турында сөйләм мәгълүматын тапшыруның төп ысулы булып тора.

7. Кайбыч муниципаль районы халкына гадәттән тыш хәл килеп чыгу куркынычы турында хәбәр итү массакүләм мәгълүмат чаралары, жирле радиотапшырулар, телевидение аша гамәлгә ашырыла, шулай ук мәгълүматны халыкка житкерү жыелышлар, жыеннар, очрашулар уздырганда тәэмин ителә.

8. Халыкка хәбәр итү һәм хәбәр итү системаларын эзерләү һәм камилләштерүдә ярдәм итү чараларын финанслау түбәндәгечә башкарыла:

- район дәрәжәсендә - район бюджеты акчалары исәбеннән;
- жирлек дәрәжәсендә - район бюджетиннан бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән;
- объектив дәрәжәдә - оешмаларның, учреждениеләренең һәм предприятиеләренең үз финанс чаралары хисабына.

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Башкарма комитетының
2023 елның 26 сентябренә
403 номерлы карарына
1 нче кушымта

Телефон номерлары жирле «Спрут-информ» мәгълүмат системасына һәм Кайбыч муниципаль районына хәбәр итүнең жирле системасына кертелгән, тыныч һәм сугыш вакытындагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яисә килеп чыгу куркынычы турында телефон аша, язма һәм башка элементә юлы белән, Кайбыч муниципаль районы халкына мәгълүмат житкерүгә җаваплы затлар исемлеге

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе - Кайбыч муниципаль районының гражданнар оборонасы житәкчесе, Кайбыч муниципаль районының гадәттән тыш хәлләр һәм янғын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе рәисе;

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең беренче урынбасары - Кайбыч муниципаль районы гражданнар оборонасы житәкчесе урынбасары;

Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты эшләре идарәчесе - Кайбыч муниципаль районы гражданнар оборонасы штабы башлыгы;

Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең мобилизация эше буенча ярдәмчесе - Кайбыч муниципаль районы гражданнар оборонасы штабы башлыгы урынбасары;

Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге башлыгы - инженер коткару хезмәте житәкчесе;

Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлеге башлыгы - сәүдә һәм туклануның коткару хезмәте житәкчесе;

Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары - Кайбыч муниципаль районы эвакокабул итү комиссиясе рәисе;

хәбәр итү һәм элементә коткару хезмәте житәкчесе;

медицина коткару хезмәте житәкчесе;

жәмәгать тәртибен саклау буенча коткару хезмәте житәкчесе;

янғынга каршы коткару хезмәте житәкчесе;

юл коткару хезмәте житәкчесе;

транспорт һәм ягулык-майлау материаллары белән тәмин итү коткару хезмәте житәкчесе;

энергетика коткару хезмәте житәкчесе;

коммуналь-техник коткару хезмәте житәкчесе;

хайваннар һәм үсемлекләрне яклау буенча коткару хезмәте житәкчесе;

Кайбыч муниципаль районының авыл жирлекләре башлыклары;

Кайбыч муниципаль районының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү һәм янғын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе әгъзалары.

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Башкарма комитетының
2023 елның 26 сентябренә
403 номерлы карарына
1 нче кушымта

Тыныч һәм сугыш вакытында гадәттән тыш хәлләр янаган яисә килеп чыккан очракта Кайбыч муниципаль районы халкына хәбәр итү буенча сөйләм хәбәрләре текстлары

1. Су басу куркынычы янаган яки килеп чыккан очракта, халыкка хәбәр итү тексти:

«Игътибар! Игътибар!

Гражданнар! Сезгә Кайбыч муниципаль районының _____ мөрәжәгать итә. Су басулар һәм ташкыннар вакытында саклану чаралары турында мәгълүмат тыңлагыз.

Су басу куркынычы турында кисәтү алгач, бу хакта якыннарыгызга, күршеләрегезгә хәбәр итегез.

Үз йортыгызны саклау өчен эвакуация алдыннан суны, газны, электрны, мичләрне сүндерергә, биналарның өске катларына кыйммәтле әйберләргә һәм предметларны күчерергә, авыл хужалыгы инвентарларын куркынычсыз урынга алып куярга, беренче каттагы тәрәзәләргә һәм ишекләргә кул астындагы материал белән ябарга кирәк.

Эвакуация башлану турында сигнал алганда тиз арада документлар, акчалар, кыйммәтле әйберләр, дарулар, киём-салым һәм аяк киеме комплектын, берничә көнгә азык-төлек запасын жыярга һәм игълан ителгән эвакуация пунктына барырга кирәк.

Кинәт су басу булганда мөмкин кадәр тизрәк якындагы биек урынга барырга һәм оешкан эвакуациягә эзер булырга кирәк. Су белән аерып куелган һәм ярдәмгә мохтаж кешеләргә барлыгын үз вакытында ачыкларга мөмкинлек бирә торган чаралар күрергә кирәк: тәүлекнең якты вакытында - биек урынында полотно элөп куярга; тәүлекнең караңгы вакытында - яктылык сигналлары бирергә.

Истә калдырыгыз!!

Су баскан урында агып кергән су белән юешләнгән продуктларны кулланырга, кайнамаган су эчәргә ярамый. Юешләнгән электр приборларыннан аларны жентекләп кипкәннән соң гына файдаланырга мөмкин.»

Көтелә торган су басу турындагы кисәтүдә гадәттә су басуның вакыты һәм чикләре турында мәгълүмат, шулай ук халыкка максатчан үз-үзен тоту яки эвакуация тәртибе турында тәкъдимнәр бар. Жирле радионы яисә кычкырып сөйләүче аппаратуралы махсус вәкаләтле затларны (әгәр сүз кинәт су басу турында бармаса) тыңлап, жирле үзидарә органнары билгеләгән (кагыйдә буларак, урта мәктәпләр базасында) туклану, медицина хезмәте күрсәтеләчәк эвакуациягә эзерләнәргә кирәк.

2. Шторм турында кисәтү алган очракта, халыкка хәбәр итү тексти:

«Игътибар! Игътибар!

Гражданнар! Сезгә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының _____ мөрәжәгать итә. Росгидрометеохезмәтнең шторм кисәтүе булганда нишләргә кирәклеген турында мәгълүмат тыңлагыз.

Шторм кисәтүе жил 30 м/сек га кадәр көчәйгән вакытта бирелә.

Мондый кисәтүгә алганнан соң:

балконнары һәм ишегалды территорияләрен жиңел предметлардан чистартырга яисә аларны ныгытырга;

барлык тәрәзәләргә һәм ишекләргә бикләргә;

мөмкин булганча, түбәләргә, мичләргә һәм вентиляция торбаларын ныгытырга;

каралты бүлмэләрендәге тәрәзә капкачларын һәм ачыклыкларны томаларга;
мичләрдә утны сүндерергә;
медицина аптечкалары эзерләргә һәм 2-3 тәүлеккә азык-төлек һәм су запаслары эзерләргә;
автоном яктырту чыганакалары (фонарьлар, керосин лампалары, шәмнәр) эзерләргә;
жиңел корылмалардан нык биналарга яки гражданнар оборонасы саклау корылмаларына күчәргә.

Әгәр давыл Сез урамда вакыт башланса, кирәк:

жиңел корылмалардан, күперләрдән, эстакададан, электр чыбыклары линияләреннән, мачталардан, агачлардан ераграк торырга;

оча торган предметлардан фанера кисәкләре, такталар, ящиклар, кул астындагы башка чаралар белән сакланырга;

тизрәк подвалларда, базларда, башка бүлмәләрдә яшеренергә тырышырга».

3. Табигый бәла-казалар янаган яисә килеп чыккан очракта, халыкка хәбәр итү тексты:

«Игътибар! Игътибар!

Гражданнар! Сезгә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының _____ мөрәжәгать итә. Табигый бәла-казалар вакытында халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре һәм гамәлләре турында мәгълүмат тыңлагыз.

Стихияле бәла-казалар, кагыйдә буларак, табигатьнеңкинәт барлыкка килә торган куркыныч күренешләре. Безнең район өчен иң куркыныч күренешләр: ураганнар, су басу, кар көртләре, бураннар. Алар кешеләрнең нормаль тормыш эшчәнлеген боза, аларның үлеменә китерергә мөмкин, матди кыйммәтләрне җимерәләр һәм юкка чыгаралар.

Һәр гражданин, стихияле бәла-каза килгәндә, үз-үзен кулда тотарга һәм, кирәк булганда, талау, мародерлык һәм башка законлылык бозуларны булдырмаска тиеш. Гражданның, моның өчен шәхси транспортны, инструментны, медициналарны, бәйләү материалларын файдаланып, гаилә әгъзаларына, әйләнә-тирәдәгеләргә һәм үз-үзләренә беренче ярдәм күрсәтеп, стихияле бәла-каза нәтижеләрен бетерүдә катнашырга тиеш.

Табигый бәла-каза нәтижеләрен бетерү вакытында түбәндәге саклану чараларын күрергә кирәк:

теләсә нинди зарарланган бинага керер алдыннан, аның җимерелү куркынычы юкмы икәнлегенә ышаныгыз;

бинада жыелган газларның шартлау куркынычы аркасында ачык ут (шырпы, шәм һ. б.) белән файдаланырга ярамый;

өзелгән һәм ялангач чыбыклар белән сак булыгыз, кыска ялганыш булдырмагыз;

коммуналь-техник хезмәт тикшергәнче, электрны, газны һәм суүткәргечне кертмәгез;

зарарланган коелардан су эчмәгез».

Табигый бәла-казалар килеп чыгу куркынычы турында халыкка жирле радиотапшырулар челтәрләре һәм йомышчылар аша хәбәр ителә.

4. Эпидемия барлыкка килгәндә, халыкка мөрәжәгать итү тексты:

«Игътибар! Игътибар!

Гражданнар! Сезгә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының _____ мөрәжәгать итә, _____ муниципаль территориясендә

(дата, вакыт)

район торак пунктларында _____ кешедә һәм хайваннарда _____ авыру очраклары билгеләнгән.

(авыруның исеме)

Җирле үзидарә органнары тарафыннан авыруларны локальләштерү һәм эпидемия барлыкка килүне булдырмау өчен чаралар күрелә.

_____ муниципаль район территориясендә халыкның үз-үзләрен тоту тәртибен тыңлагыз:

авыруның беренче билгеләре барлыкка килгәндә, медицина хезмәткәрләренә мөрәжәгать итәргә кирәк;

азык-төлеккә тикшерелмәгән азык-төлекне һәм суны кулланмаска;

азык-төлек продуктларын администрация билгеләгән урыннарда гына сатып алырга;

халык белән аралашуны минимумга кадәр чикләргә.

Мәгълүмат

_____ (учреждениенең исеме) Баш табибы тарафыннан бирелгән.

5. Дошманның һава һөжүме куркынычы янаган халыкка мөрәжәгать итү тексты:

«Игътибар! Игътибар! «Һава тревогасы! Һава тревогасы!»

Гражданнар! Сезгә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының _____ мөрәжәгать итә.

Кайбыч муниципаль районы территориясендә _____
(дата, вакыт)

Һава дошманының турыдан-туры һөжүме куркынычы бар.

Сезгә түбәндәгеләрне эшләргә кирәк: үзегезгә киенергә, балаларны киендерергә;

газны, электр приборларын сүндерергә, мичләрне, казаннарны сүндерергә;

ишекләрне һәм тәрәзәләрне яхшылап ябарга.

Үзең белән түбәндәгеләрне алырга:

индивидуаль яклау чаралары;

азык-төлек һәм су запаслары;

шәхси документлар һәм башка кирәкле әйберләр;

утны сүндерергә, күршеләрне «Һава тревогасы» турында кисәтергә.

«Һава тревогасы туктатыла» сигналына кадәр якындагы саклану корылмасына (сыену, радиациягә каршы ышыклану, подвал, баз) качарга».

6. Дошманның һава һөжүме куркынычы узгач, халыкка мөрәжәгать итү тексты:

«Игътибар! Игътибар! Һава тревогасы туктатыла! Һава тревогасы туктатыла!»

Гражданнар! Сезгә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының _____ мөрәжәгать итә.

Кайбыч муниципаль районы территориясендә _____
(дата, вакыт)

дошманның һава һөжүме куркынычы узып китте.

Сезгә түбәндәгеләрне эшләргә кирәк:

хезмәт күрсәтүче персонал рөхсәте белән яшерену урыныннан чыгарга;

гадәти эшчәнлек белән шөгыйльләнергә».